

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 6. Quinam gradus affinitatis iure naturæ efficiant matrimonium
irritum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

prohibitio generaliter obseruari. Vbi aduerte: Olim prohibita fuisse coniugia vsque ad septimum gradum; vt patet ex multis Canonibus 35. quæst. 2. Sed Concilium ob grauissimas causas reduxit ad quartum. Post quartum enim, ob vitæ breuitatē, sæpè non cognoscuntur consanguinei. Vnde fiebat, vt sæpè in gradibus prohibitis, vel ex negligentia, vel ex ignorantia, contraheretur. Hinc scandala & lites.

Papa dispensat in linea recta non transuersa.

Ex dictis sequitur Pontificē in linea recta consanguinitatis non posse dispensare. In linea transuersa posse; præterquam in primo gradu. Hac de consanguinitate.

DVBIUM IV.

Quid sit Affinitas?

169
Quid Affinitas.

Respondeo: Affinitatem proprie esse propinquitatem ex copula carnali proueniētem. Adde, vel ex iure propinquo ad copulam.

Dico, Ex copula carnali: quia generatim ex omni copula, etiam fornicaria nascitur. Copulam uoco actum consummatum, qui per se talis est, vt ex eo possit sequi generatio. Vnde ex copula steriliū nascitur affinitas, non tamen ex copula frigidiorū.

Adde, Vel ex iure propinquo ad copulam: nam ex matrimonio rato, non consummato, nascitur etiā vera affinitas; vt dicitur declarasse Pius V. Antea tamen à plerisque Doctoribus non vocabatur affinitas, sed impedimentum iustitiæ publicæ honestatis. Rectius tamen vocatur affinitas; tum quia passim apud omnes censetur affinitas contrahi per ipsum matrimonij contractum; nam statim post contractum, nominibus affinitatis se mutuo compellant vir & consanguinei vxoris, vxor & consanguinei viri: tum quia per ipsum contractū vir & mulier fiunt vna caro, quasi in habitu; atqui ratione cōiunctionis in vnam carnem nascitur affinitas: tum quia non minùs dirimit Matrimonium, quàm si copula accessisset: tum denique, quia Concilium Trident. sess. 24. restringit impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ad primum gradum; hoc autem impedimentum se extendit vsque ad quartum.

Affinitas non caret parentelâ.

Notandum Primò: Quosdam addere huic definitioni, *Omni carens parentelâ*. Sed hæc particula non est necessaria, imò potiùs obscurat definitionem: potest enim affinitas superuenire consanguinitati; vt si frater committat incestū cum sorore, erit affinis alteri forori, & matri, & cæteris vsque ad quartum gradum.

166
Regula ad cognoscendos gradus affinitatis.

Notandum Secundò: Ad cognoscendos gradus affinitatis: Contrahi affinitatem inter virum & consanguineos vxoris, vel mulieris cognatæ carnaliter; & contrā, inter vxorem & consanguineos viri, idque in eo gradu quo erant consanguinei: v. g. si Petrus cognouit Catharinam, consanguinei Catharinæ in primo gradu, fiunt Petro affines in primo gradu; & consanguinei Catharinæ in secundo, fiunt Petro affines in secundo gradu, & vicissim.

Affinitas iam non parit affinitatem.

Notandum Tertio: Olim si defuncto coniuge alter inibat secundas nuptias, nascebatur secundū genus affinitatis, scilicet inter consanguineos defuncti, & alterum coniugem cum quo superstes contrahebat. Si tertio contrahebat, nascebatur tertium genus affinitatis. Verum hic modus contrahendi affinitatem sublatu est per Concilium Magnum Lateranense cap. 51. Vnde modo affi-

nitas non parit affinitatem; id est, persona, quæ mihi est affinis, non potest mihi alios affines accersere.

DVBIUM V.

Quo gradu dirimit affinitas Matrimonium?

Dico Primò: Affinitas, quæ ex actu coniugali, vel ex matrimonio rato nascitur, est impedimentum dirimens vsque ad 4. gradum, siue in linea recta, siue in transuersa. De priore, quæ est ex actu coniugali probatur ex Capitulo *Non debet*, de Consanguinitate & affinitate, quod acceptum est ex Concilio Lateranensi cap. 50. Itē 35. qu. 3. sunt multi Canones hac de re. Altera pars, scilicet de Matrimonio rato non consummato, probatur ex Capitulo *Si quis desponsauerit*, & quatuor sequentibus 27. qu. 2.

167
Affinitas ex coniugio dirimit vsque ad quartum gradum.

Dico Secundò: Affinitas, quæ ex fornicatione nascitur, dirimit matrimonium post Concil. Trident. tantummodò vsque ad secundum gradum inclusiue. Patet ex Concil. sess. 24. cap. 4. Sed quia Concilium solum dicit, *Matrimonium non dirimit ultra secundum gradum per talem affinitatem*, dubium esse poterat, utrū saltem impediretur. Vnde Pius V. explicuit in 3. & 4o gradu per hanc affinitatem matrimonium non impediri; vt docet Nauarrus cap. 22. nu. 43.

168
Affinitas ex fornicatione dirimit tantū vsque ad secundum gradum.

His adde: Et si vir cognoscat consanguineam vxoris in 3. vel 4. gradu, non impediri petitionem debiti, vt respondit facultas Salmanticensis & Complutensis, teste Vivaldo; & colligi vti que potest ex Concilio Trident. supra, vbi Conciliū ex fornicatione noluit nasci impedimentum ultra secundum gradum ad contrahendum. Vnde sequitur, neque etiam nasci impedimentum ad petendum debitū. Quando enim affinitas non repugnat matrimonio contrahendo, non potest etiam eius vsui repugnare, si matrimonio superueniat.

Nec ultra impeditur debiti petitionem.

Petēs; Quid si Petrus cognoscat consanguineā Catharinæ in 1. vel 2. gradu, penitus ignorans esse eius consanguineam, nasciturne impedimentū respectu Catharinæ?

169
Quæ natiuitas impeditur, si nesciam esse consanguineam.

Respondeo: Nasci indubiè ad contrahendum cum Catharina matrimonium: non tamen ad petendum debitum si iam erat eius vxor, vt docet Castro lib. 2. de Potestate legis pœnalis cap. 14. Paludanus dist. 34. qu. 1. Victoria qu. 288. Sotus dist. 36. art. 2. Ratio est; quia in hoc casu nō posse petere debitum, est pena incestus: Nemo enim priuari potest iure in re quam possidet, nisi ob culpam: atqui hic non est culpa incestus, sed solum fornicationis vel adulterij. Impedimentum autem ad contrahendum potest nasci etiam sine culpa; quare cum hic orta sit affinitas, non potest contrahere. Confirmatur à simili: Si vir in necessitate baptizat filium vxoris suæ, non prohibetur petere debitum: tamen si esset concubina, non posset contrahere matrimonium cum illa, ob spiritalem cognationem.

DVBIUM VI.

Quinam gradus affinitatis Iure natura efficiant Matrimonium irritum?

Dico Primò: In primo gradu affinitatis lineæ rectæ valde probabile est Matrimonium esse

170

Primus gradus lineæ rectæ irritat iure naturæ.

esse irritum Iure naturæ. Vbi nota: In hoc primo gradu affinitatis, esse hos; vitricum & priuignam, nouercam & priuignum, focerum & nurū, focrum & generum.

Probatur Primò: Prioris ad Corinthios 5. v. 1. *Auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter gentes; ita vt vxorem patris sui quis habeat.* Vbi Apostolus insinuat esse contra legem naturæ.

Probatur Secundò: Leuitici 28. talia matrimonia puniuntur penà mortis, sicut patris cum filia, matris cum filio, aui cum nepte, fratris cum sorore, quæ suprà diximus esse Iure naturæ irrita: cætera leuioribus pœnis puniuntur.

Probatur Tertio: Quia nunquam auditum est Ecclesiam in his gradibus lineæ rectæ dispensasse. Neque in lege veteri vlla exempla Sanctorum existunt.

171 In linea transuersa primus non irritat iure naturæ.

Dico Secundò: In primo gradu affinitatis lineæ transuersæ non est irritum Iure naturæ matrimonium, multoquæ minus in secundo & tertio. Vbi aduerte: In primo gradu lineæ transuersæ, esse v. g. Petrum, & vxoris eius sororem; item vxorem Petri, & fratrem Petri.

Probatur Primò: Deuteron. 25. præcipitur, vt frater ducat vxorem fratris sui defuncti sine liberis. Genesis 38. Iudas dedit Thamar duos filios suos successiuè maritos. Genesis 29. Iacob accepit duas sorores.

Dispensant in eo Pontifices.

Probatur Secundò: Quia sæpè à Pontificibus est dispensatum. Alexander VI. cum Emanuele Rege Portugallia dispensauit, vt duas sorores filias Regum Catholicorum successiuè haberet. Iulius II. cum Henrico VIII. vt Catharinam filiam Ferdinandi vxorem fratris Arcturi sine liberis defuncti. Innocentius III. dispensauit cum Liouonibus, vt manerent cum vxoribus fratrum, quas in infidelitate acceperant; vt patet Capitulo finali, de *Diuortijs*.

Nec obstat, Quòd Matthæi 14. v. 4. Ioannes dicebat Herodi, *Non licet tibi habere vxorem fratris tui*: nam frater viuebat, vt refert Hieronymus in hunc locum; vna autem nõ potest simul esse vxor duorum. Deinde, etsi fuisset mortuus frater, non tamen licuisset propter legem veterem Leuitici 18. Nam frater reliquerat semen ex Herodiade, puellam saltatricem; vt testatur Chrysostomus homil. 49. in Matth. Solum autem poterat frater accipere vxorem fratris defuncti, quando ille absque liberis defunctus erat.

DVBIVM VII.

Virum cognatio spiritalis, quæ nascitur ex baptismo, vel confirmatione, sit impedimentum dirimens, & inter quos?

172

Respondeo: Hæc cognatio est impedimentum dirimens inter baptizantem, confirmantem, & suscipientem ex vna parte, & baptizatum, confirmatum, eiusque patrem & matrem ex altera parte: non autem inter alios. Patet hoc ex Concilio Trident. sess. 24. cap. 2. *de Reformatione matrimonij*, vbi cognatio spiritalis restringitur ad paternitatem & comaternitatem. *Confraternitas* omnino tollitur, qualis est inter baptizatum, & filios baptizantis vel suscipientis. *Paternitas* verò & *comaternitas* ex parte tollitur, scilicet inter baptizantis

Hæc cognatio est retracta per Trid.

vel suscipientis coniugè, aut concubinam ex vna parte, & baptizatum eiusque consanguineos ex altera parte. Vide multos Canones hac de re 30. qu. 1. & in tit. *de Cognatione spiritali*. Ratio horum omnium est: quia sicut decuit, vt cognatio carnalis ob reuerentiam consanguineis debitam, & ad amicitias propagandas dirimeret matrimonium: ita etiam decuit, vt cognatio spiritalis dirimeret matrimonium; cum illæ causæ hic quoque locum habeant.

Petes: vtñ hoc impedimentum contrahatur ex baptismo minùs celebri in extrema necessitate collato?

173 Oritur etiã hæc cognatio ex baptismo minùs celebri in extrema necessitate collato.

Respondeo: Hoc impedimentum omnino contrahi ex tali baptismo, non solum inter baptizantem & baptizatum, sed etiam inter leuantem & baptizatum, eiusque parentes: quod est contra Sotum. Ratio est: quia hoc impedimentum dirimens nascitur ob Sacramentum, non ob eius solemnitatem. Nam ratione Sacramenti non solum baptizans, sed etiam leuans fit parens spiritalis infantis.

Aduerte: In hoc impedimento quod ortum est ex baptismo dato in extrema necessitate, iuxta Sotum, posse Episcopum dispensare ad matrimonium contrahendum, quando non esset facillimus ad Urbem transitus.

DVBIVM VIII.

Quandonam à Patrinis contrahatur hæc affinitas?

Respondeo: Hanc affinitatem non contrahi à Patrinis dum portant infantem, vel etiam dum tenent in Catechismo: sed, cum tenent eum quando actu baptizatur; vel cum leuant eum de sacro fonte, iuxta communioem sententiam. Nec refert an respondeant nomine infantis, an non. Quod est contra Hostiensem.

174

Petes Primò: Quot possint esse Patrini?

Respondeo: Ad summum duo, iuxta Tridentinum suprà. v. g. vnus & vna. Vnde maritus & vxor possunt eandem prolem suscipere. Neque Episcopus potest dispensare vt loco vnus viri & vnus mulieris, duo viri suscipiant, vel duæ mulieres; vt respondit Congregatio Cardinalium. Vide quæ diximus q. 67. a. 7. & 8. de Baptismo.

Duo solum sint Patrini

Petes Secundò: An ista cognatio possit contrahi per Procuratores?

Respondent plerique non posse contrahi. Vnde quando Princeps aliquis per procuratorè suscipit infantem, Principè non contrahere cognationem, sed procuratorem ipsius, qui tangit vel leuat. Ita Couarruias 2. p. de Sponsalibus cap. 6. §. 4. n. 6. Siluester V. Matrimonium. 8. quæst. 7. §. 14. Soto dist. 24. quæst. 1. art. 2.

Quidam negant hæc cognationem contrahi per procuratorem.

Contrarium tamen est tenendum cum Panor- mitano in Cap. *Veniens*, de Cognatione spiritali: quia Congregatio Cardinalium instituta ad explicandum Concilium Tridentinum, respondit eum qui leuat, aut tenet procuratoris nomine, nullam contrahere cognationem spiritalè. Quod sanè multo magis rationi est consentaneum: quia procurator non agit suo, sed Principis nomine. Vnde Princeps censetur leuare; sicut in contrahendis sponsalibus & matrimonio fieri videmus.

Verius affirmari.